

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyně: **E. L.**, zast. Mgr. Lenkou Hrudíkovou, advokátkou, se sídlem Přerov, Boženy Němcové 2, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 6. 2007, č. j. 21 Cad 9/2007 – 17,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 6. 2007, č. j. 21 Cad 9/2007 – 17, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 27. 11. 2006, č. X, odňala žalovaná Česká správa sociálního zabezpečení žalobkyni podle § 56 odst. 1 písm. b) zák. č. 155/1995 Sb. v platném znění od 22. 1. 2007 částečný invalidní důchod. V odůvodnění rozhodnutí bylo uvedeno, že podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení v Přerově ze dne 10. 11. 2006 již žalobkyně není částečně invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla schopnost soustavné výdělečné činnosti o 10 %.

V podané žalobě žalobkyně namítala, že s rozhodnutím nesouhlasí, neboť její zdravotní stav odpovídá plné invaliditě a byl chybně posouzen. Uvedla dále, že má základní vzdělání a ve vykonávaných profesích (ošetřovatelka skotu, brusička a pekařka) jí vznikly zdravotní potíže z důvodu těžké a namáhavé práce, náporu a nošení těžkých břemen, náporu břišního svalstva, opakované recidivy a zeslabení, čímž jí poklesla schopnost soustavné výdělečné činnosti. Žádala o přehodnocení zdravotního stavu s tím, že se nemůže plně zařadit do pracovního procesu, a to pro pocit slabosti z dlouhodobého stání a pro dlouhodobé bolesti břišního svalstva. Navrhovala, aby byl znovu posouzen její zdravotní stav a bylo přihlédnuto k novým lékařským zprávám, které přiložila. Žádala, aby po provedeném řízení bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc byla vrácena žalované k dalšímu řízení.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 14. 6. 2007, č. j. 21 Cad 9/2007 – 17, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu posudkové dokumentace a z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, pracoviště v Ostravě, ze dne 10. 5. 2007. Z posledně uvedeného posudku zjistil, že k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí byla rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu močová inkontinence stressová lehkého stupně, způsobující pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti podle přílohy č. 2 k vyhl. č. 284/1995 Sb. v platném znění, kapitoly XI., oddílu B, položky 4 písm. b) (z rozpětí 25 – 35 %), o 25 %. Posudková komise hodnotila v dolní hranici procentního rozmezí, neboť jde o postižení lehkého stupně, které je řešitelné jednoduchou operací. Soud dále uvedl, že posudková komise vysvětlila, z jakých příčin již za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nepovažuje břišní kýlu, pro kterou byla žalobkyně posudkovým lékařem OSSZ v Přerově uznána částečně invalidní od 5. 4. 2005, tedy od reoperace kýly, k níž došlo dne 5. 4. 2005, a posudkový lékař v posudku ze dne 20. 9. 2005 výslovně uvedl, že žalobkyně je v pooperační rekonvalescenci. Soud po zhodnocení provedené dokazování dospěl k závěru, že posudek Posudkové komise MPSV ČR v Ostravě ze dne 10. 5. 2007 je úplný, odborný a přesvědčivý, neboť posudková komise v posudku uvedla, z jakých lékařských nálezů o zdravotním stavu žalobkyně vycházela, jaká zjištění z nich učinila a jak je hodnotila. Konstatoval, že zjištěný pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti ve výši 25 % je nižší než 33 % a u žalobkyně se nejedná ani o zdravotní postižení podle přílohy č. 4 vyhl. č. 284/1995 Sb. Dospěl tedy k závěru, že k datu vydání přezkoumávaného rozhodnutí v souhrnu žalobkyně nesplňovala žádnou z podmínek částečné invalidity, jak jsou tyto vymezeny v ust. § 44 odst. 1 a 2 zák. č. 155/1995 Sb. Žalobu proto podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

Proti tomuto rozsudku podala včas kasační stížnost žalobkyně (dále též jen stěžovatelka) a to z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Uvedla, že se závěry Krajského soudu v Ostravě tak, jak vyplývají z napadeného rozsudku, nesouhlasí, neboť se neztotožňuje se závěry posudkových lékařů, které vzal soud jako podklad pro své rozhodnutí. Poukázala na odchylné posouzení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti posudkovým lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení v Přerově a Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Konstatovala, že již samotná skutečnost, že míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti byla ve výše uvedených posudcích hodnocena podle zcela jiné kapitoly přílohy č. 2 vyhl. č. 284/1995 Sb., tudíž i rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zde byla stanovena zcela odlišně, vzbuzuje důvodné pochybnosti o tom, zda již samotná žalovaná nepochybila při zjišťování skutkového stavu věci tak, že jí zjištěná skutková podstata neměla oporu zejména v lékařských zprávách přiložených ke spisové dokumentaci, vedené žalovanou, či s nimi byla v rozporu, což ostatně namítala již v žalobě.

Dále namítala, že posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky v Ostravě ze dne 10. 5. 2007 není úplný a přesvědčivý, když právě s ohledem na již zmiňovaný závěr posudkového lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Přerově je sporné, zda byla správně určena příčina rozhodujícího zdravotního postižení v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu, jímž ke dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí trpěla, což mohlo mít za následek nesprávné stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti a v jeho důsledku i nesprávné posouzení zákonných podmínek pro částečnou invaliditu ve smyslu § 44 odst. 1 a 2 zák. č. 155/1995 Sb., jako základního předpokladu pro posouzení dalšího trvání nároku na dávku důchodového pojištění.

Podle názoru stěžovatelky si posudková komise, o jejíž závěr se opírá napadený rozsudek, neobstarala všechny nezbytné podklady pro prověření v žalobě uváděných zdravotních potíží, a to zejména dlouhodobé bolesti břišního svalstva a pocitu slabosti z dlouhodobého stání, které by nepochybně mohla objektivizovat aktuální zpráva lékaře chirurga, když z posudku posudkové komise je zřejmé, že při hodnocení vycházela ne ze zcela aktuálního chirurgického nálezu. Stěžovatelka se domnívala, že za dané situace přezkoumání jejího zdravotního stavu posudkovou komisí mělo proběhnout za účasti lékaře specializujícího se na tyto zdravotní problémy, případně měl být opatřen revizní znalecký posudek. Pokud se tak ovšem nestalo, závěr posudkové komise podle jejího mínění není opřen o spolehlivě zjištěný zdravotní stav.

Podle názoru stěžovatelky se posudková komise měla zabývat i tou otázkou, do jaké míry se její zdravotní problémy odrazily i do její psychiky, a tím zapříčinily i další pokles soustavné výdělečné činnosti. Pokud by totiž posudková komise přihlédla i k těmto okolnostem, nepochybně by její postižení více bodově ohodnotila, a pokud by ani toto bodové ohodnocení nepostačovalo, bylo namístě využít ust. § 6 odst. 4 vyhl. č. 284/1995 Sb. v platném znění. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaná se k podané kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek z hledisek uvedených v ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody obsaženými v kasační stížnosti.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatelka podává z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost, d) nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Předmětem přezkumného soudního řízení v posuzované věci bylo rozhodnutí žalované ze dne 27. 11. 2006, jímž byl stěžovatelce od 22. 1. 2007 odňat částečný invalidní důchod podle § 56 odst. 1 písm. a) zák. č. 155/1955 Sb., v platném znění, s odůvodněním, že stěžovatelka není částečně invalidní, neboť pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti činil pouze 10 %. Jedním z předpokladů pro trvání nároku na částečný invalidní důchod je existence částečné invalidity pojištěnce ve smyslu § 44 odst. 1 a 2 zák. č. 155/1995 Sb. Bylo tedy třeba zjistit, zda stěžovatelka ke dni 27. 11. 2006 splňovala nadále podmínky částečné invalidity ve smyslu tohoto ustanovení, tj. zda pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti u ní činil nejméně 33 % nebo zda jí její dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav značně stěžuje obecné životní podmínky. Je tedy třeba uvést, že v daném případě se jedná o důchod podmíněný dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem a rozhodnutí soudu závisí především na jeho odborném lékařském posouzení. V přezkumném soudním řízení ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů podle § 4 odst. 2 zák. č. 582/1991 Sb. v platném

znění Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise MPSV jsou oprávněny nejen k celkovému přezkoumání zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti občanů, ale též k posouzení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti i k zaujetí posudkových závěrů o plné či částečné invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Posudkové řízení je tedy specifická forma správní činnosti spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde tedy o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí i znalosti z oboru posudkového lékařství. Nicméně i tyto posudky hodnotí soud jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v ust. § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak takový posudek, který splňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti, a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá a ani nemůže mít odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity plné či částečné závisí především. Podle dosavadní judikatury pak při odnětí dávky podmíněné dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, náleží mezi posudkové závěry přesvědčivé odůvodnění toho, v čem spočívá zlepšení zdravotního stavu nebo jeho stabilizace při porovnání s obdobím, kdy odnímaná dávka byla přiznána, případně zda při uznání plné či částečné invalidity došlo k posudkovému omylu.

Z obsahu posudkové dokumentace plyne, že stěžovatelka dne 1. 8. 2005 uplatnila žádost o plný invalidní důchod. Podle záznamu o jednání OSSZ Přerov ze dne 20. 9. 2005 šlo u stěžovatelky o pooperační rekonvalescenci. Jednalo se o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav při chirurgickém onemocnění břišní stěny. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav byl srovnatelný s postižením uvedeným v kapitole X. oddílu E položky 3b přílohy č. 2 vyhl. č. 284/1995 Sb. a způsoboval pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti o 35 %. Bylo uzavřeno, že stěžovatelka je částečně invalidní od 5. 4. 2005 podle § 44 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb. v platném znění. Kontrolní lékařská byla stanovena na 30. 9. 2006. Podle záznamu o jednání OSSZ v Přerově ze dne 10. 11. 2006, kdy proběhla kontrolní lékařská prohlídka, byl rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu upravený stav po operacích břišních kýl, kdy je t. č. oslabena břišní stěna. Pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti byl stanoven podle přílohy č. 2 k vyhl. č. 284/1995 Sb., kapitoly X, oddílu E položky 3a o 10 %. Bylo uzavřeno, že stěžovatelka již není částečně invalidní. Na to bylo vydáno přezkoumávané rozhodnutí.

Z obsahu záznamu o jednání OSSZ v Přerově ze dne 10. 11. 2006, na jehož podkladě dospěl lékař OSSZ k závěru o tom, že stěžovatelka již není částečně invalidní, nevyplývá důvod zániku částečné invalidity. Nelze tedy dovodit v čem, a zda vůbec došlo ke zlepšení či stabilizaci zdravotního postižení stěžovatelky, pro něž byla uznána částečně invalidní, či zda eventuelně nedošlo při jejím uznání k posudkovému omylu.

Uvedený závěr o zániku částečné invalidity však nevyplývá ani z posudku Posudkové komise MPSV, pracoviště v Ostravě. V posudku je sice uvedeno, že posuzovaná byla uznána částečně invalidní v období rekonvalescence po páté operaci břišní kýly 5. 4. 2005 a že v době napadeného rozhodnutí nebyla prokazována recidiva kýly, avšak bližší vývoj zdravotního postižení, pro něž stěžovatelka byla uznána částečně invalidní, není v posudku uveden, a nelze tedy z něho zjistit, zda ohledně tohoto zdravotního postižení došlo ke zlepšení, případně ke stabilizaci zdravotního stavu, pro níž je stěžovatelka schopna vykonávat ta zaměstnání, která mohla vykonávat před vznikem částečné invalidity.

Nejvyšší správní soud má za to, že i když posudková komise určila za rozhodující jiné zdravotní postižení, měla se vypořádat beze zbytku především se zdravotním postižením, odůvodňujícím přiznání částečné invalidity, a to tím spíše, že stěžovatelka již podle záznamu o jednání OSSZ v Přerově ze dne 10. 11. 2006 si stěžovala na to, že trvají bolesti břicha, pocity tlaku, slabost a že není schopna zvedat těžší břemena a že při zatížení má pocit na zvracení. Rovněž u jednání Posudkové komise MPSV ČR si stěžovala na bolesti břicha, páteře, cítila se slabá, při menších domácích pracech pocítovala třes těla, a mdloby.

Podle nálezu MUDr. K. L. ze dne 16. 8. 2006 (na formuláři KLP), *přes provedenou plastickou operaci recid. kýly trvají stále bolesti, nutné trvalé fyzické šetření a nošení břišního pásu, t. č. není indikace k chirurgickému řešení stavu. Recidiva ventrální kýly není vyloučena.*

S výše uvedeným, tj. s tím, že nebyl zatím stanoven důvod zániku částečné invalidity a to zejména z hlediska zdravotního postižení, pro něž byla stěžovatelka uznána částečně invalidní, souvisí otázka důvody změny rozhodujícího zdravotního postižení a stanovení jeho charakteru a intenzity. Za situace, kdy nebylo zhodnoceno zdravotní postižení, pro něž byla stěžovatelka uznána částečně invalidní, se naskytá otázka, z jakých důvodů bylo („nové“) rozhodující zdravotní postižení zhodnoceno v rámci rozpětí 25 až 35 % pouze 25 %. Posudková komise sice uvádí, že míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti byla určena 25 % i s ohledem na další chorobné stavy, avšak bez bližšího odůvodnění není tento závěr úplný a přesvědčivý. Nejvyšší správní soud má za to, že dojde-li ke zcela odchylnému určení rozhodujícího zdravotního postižení posudkovými orgány, a posudková komise, jejíž posudek je za výše uvedených kritérií stěžejním důkazem, uzná rozhodujícím zdravotním postižením jiné „nové zdravotní postižení“ v intenzitě rozpětí 25 až 35 %, pak je nutno zodpovědět otázku, proč nebylo možno právě s ohledem na další zdravotní postižení určit pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti na 35 % a částečnou invaliditu ponechat.

Dále nutno uvést, že pokud jde o pracovní rekomandaci, dospěl lékař OSSZ k závěru, že stěžovatelka nemůže zvedat a přenášet těžké předměty, při kašli je nutné přidržování břišní stěny, nevhodná je práce v nočních směnách. Posudková komise uvedla, že stěžovatelka není schopna těžké fyzické práce se zapojováním břišního lisu, tam, kde by nemohla vyhovět případnému častějšímu nucení na močení, zvedání těžkých břemen v nadměrném chladu. Nabízí se tedy závěr o tom, že i dřívější rozhodující zdravotní postižení (stav po operacích kýly) omezuje stěžovatelku v další pracovní činnosti, přesto však se jeho zhodnocení v posudku neobjevuje.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že dosud provedeným dokazováním nebylo přesvědčivě zjištěno, z jakého konkrétního důvodu zanikla částečná invalidita stěžovatelky, neboť důvod zániku částečné invalidity obecně ani ve vztahu ke zdravotnímu postižení, pro něž byla stěžovatelka invalidizována, v posudku uveden není. Přesvědčivě odůvodněno nebylo ani určení jiného rozhodujícího zdravotního postižení, u něhož nebyla řádně posouzena ani jeho intenzita, takže posudkovou komisí stanovený pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti v rozpětí 25 až 35 %, právě na 25 % (při existenci dalších zdravotních postižení) rovněž nevyznívá přesvědčivě. V tomto směru lze tedy přisvědčit námitkám stěžovatelky, uvedeným v kasační stížnosti ve vztahu ke shora označeným závěrům.

Se zřetelem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V dalším řízení bude třeba, aby krajský soud vyžádal od posudkové komise MPSV ČR, pracoviště v Ostravě, doplňující posudek, v němž se posudková komise řádně a přesvědčivě vypořádá s důvodem zániku částečné invalidity stěžovatelky ke dni vydání napadeného rozhodnutí, tedy k datu 27. 11. 2006. Bude tedy třeba, aby posoudila, zda a v čem došlo ke zlepšení či stabilizaci zdravotního stavu

stěžovatelky, zejména pak dříve uznaného rozhodujícího zdravotního postižení, pro něž byla stěžovatelka uznána částečně invalidní, a proč za situace, kdy určila jako rozhodující zdravotní postižení jiné (nové) zdravotní postižení, nelze stěžovatelku posuzovat i nadále jako částečně invalidní. Setrvá-li posudková komise na svých dosavadních závěrech, bude třeba, aby blíže popsala intenzitu nového rozhodujícího zdravotního postižení a zodpověděla otázku, proč určila pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti v rámci rozpětí 25 až 35 % právě 25 %. V této souvislosti bude vhodné, aby posudková komise uvedla pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti, který tu byl k datu vydání napadeného rozhodnutí (27. 11. 2006) i u zdravotního postižení, pro něž byla stěžovatelka uznána částečně invalidní.

Výše uvedeným závazným právním názorem je krajský soud v dalším řízení vázán (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti a o odměně zástupkyně stěžovatelky v řízení o této kasační stížnosti podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. v platném znění (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. prosince 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu